

اعتراض ثالث به
ضبط و مصادره اموال
در رویه قضایی دادستانی کل کشور

مؤلفان:

دکتر حسین ذبحی

قاضی دادگستری

دکتر علیرضا مظفر میانی

عضو هیئت علمی دانشگاه آزاد اسلامی واحد شهر قدس

مجمع علمی و فرهنگی مجد

سرشناسه : مظلوم رهنی، علیرضا
 عنوان قراردادی : ایران. قوانین و احکام
 عنوان و نام پدیدآور : اعتراض ثالث به ضبط و مصادره اموال در رویه قضایی دادستانی کل کشور / مؤلفان علیرضا مظلوم رهنی، حسین ذبحی.

مشخصات نشر : تهران: مجد، ۱۳۹۴.
 شابک : ۹۷۸-۶۰۰-۱۹۳-۵۱۵-۲

وضعیت فهرست نویسی : فیا
 موضوع : شخص ثالث (حقوق) -- ایران
 شناسه افزوده : ذبحی، حسین
 رده بندی کنگره : ۱۳۹۴ الف ۶م/۳/ KMHA۷۳
 رده بندی دسی : ۳۴۶/۵۵۰۲۲
 شماره شابشناسی : ۴۰۲۷۵۲۴

هرگونه کپی برداری از کتاب بدون اجازه پدیدآورنده، یا ناشر خلاف قانون، شرع و اخلاق است.
 مؤلف: تخلف را به دفتر مرکزی «مجد» گزارش فرمایید.

اعتراض ثالث به ضبط و مصادره اموال در رویه قضایی دادستانی کل کشور

مؤلفان: دکتر حسین ذبحی، دکتر علیرضا مظلومی رهنی
 انتشارات مجد

چاپ اول : ۱۳۹۵
 تعداد: ۵۰۰ نسخه
 حق چاپ محفوظ و منحصراً «مجد» است.
 دفتر مرکزی:

تهران، میدان انقلاب، تقاطع خیابان وحید نظری و ۲ فروردین پلاک ۱۰۸

تلفن و دورنگار: ۶۶۴۹۵۰۳۴ - ۶۶۴۰۹۴۲۲ - ۶۶۴۰۳۱۱۶

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۱۹۳-۵۱۵-۲

ISBN: 978-600-193-515-2

شعبه فروردین: خیابان ۱۲ فروردین، مقابل تعزیرات، پلاک ۲۸۳، طبقه دوم تلفن: ۶۶۴۹۰۰۰۰
 شعبه اردیبهشت: خیابان اردیبهشت (میری جاوید)، تقاطع شهدای ژاندارمری، پلاک ۵۷ تلفن: ۶۶۴۸۱۸۷۴

www.majdlaw.ir

E-mail: majdlaw92@gmail.com

سیستم اشتراک پذیری «مجد»:

ارسال پیامک حاوی نام و نام خانوادگی و شغل (در صورت تمایل) به شماره ۰۲۱۶۶۴۹۰۹۹۸
 فصلنامه حقوقی مجد با ارائه مقالات اساتید میرز حقوق کشور بطور منظم منتشر می شود.

فهرست مطالب

مقدمه	۹
فصل اول : مرجع اعتراض	۱۳
۱- مرجع رسیدگی به اعتراض، تجدید نظر خواهی اشخاص ثالث نسبت به امارات ضبط شده در پرونده‌های مواد مخدر رئیس تا تاریخ ۹۴/۴/۱ دیوانعالی کشور دادستان کل کشور بوده است	۱۵
۲- مرجع رسیدگی به اعتراض شخص ثالث در خصوص ضبط خودروی حامل مواد مخدر دادگاه انقلاب اسلامی صادر کننده حکم است	۲۵
فصل دوم : نحوه اعتراض	۳۱
۱- رسیدگی به اعتراض ثالث خصوص ضبط خودروی حامل مواد مخدر مستلزم رعایت تشریفات قانون آیین دادرسی مدنی است	۳۳
۱-۲. اعتراض ثالث مطابق ماده ۴۲ قانون آیین دادرسی مدنی مستلزم تقدیم دادخواست است	۳۳
۲-۲. اعتراض ثالث مطابق ماده ۱۱۰ قانون آیین دادرسی مدنی باید به طرفیت محکوم له و محکوم علیه دعوی مورد اعتراض باشد	۳۵
۱-۳. معترض ثالث پس از صدور حکم به نفع یا زیان خودرو نمی‌تواند به عنوان اصیل خواهان استرداد خودرو حامل مواد مخدر درخواست کند	۴۴
۳- لزوم منجز بودن دعوی معترض ثالث	۴۶
۴- وکیل بدون داشتن وکالت از طرف شخص ثالث نمی‌تواند خواهان استرداد خودرو از طرف او باشد	۴۹
۵- وکالت کاری مؤید مالکیت معترض ثالث نیست	۵۲
۵-۱. وکالت کاری معترض ثالث پس از تاریخ توقف خودرو حامل مواد مخدر	۵۲
۶- دادن درخواست رفع توقیف از خودروی حامل مواد مخدر در پرونده کیفری، مسقط حق معترض ثالث در طرح دعوی است	۵۵
۷- عدم اظهار نظر دادگاه بدوی نسبت به ادعای شخص ثالث مسقط حق او در طرح دعوی اعتراض شخص ثالث نیست	۶۲

۶ □ اعتراض ثالث به ضبط و مصادره اموال...

- ۸- اعتراض ثالث مبنی بر استرداد خودروی حامل بعد از اجرای حکم ضبط و فروش خودرو قابل پذیرش نیست ۶۴
- ۹- اعتراض نسبت به استرداد خودروی حامل مواد مخدر به محکوم علیه یا شخص ثالث مستلزم داشتن سمت قانونی است ۷۴
- ۱۰- شورای هماهنگی مبارزه با مواد مخدر به عنوان نماینده ستاد مبارزه با مواد مخدر حق اعتراض به حکم استرداد خودروی حامل به نفع معترض ثالث را دارد ۷۶
- فصل سوم : نحوه رسیدگی و صدور رأی ۷۹
- ۱- ریافت قانون آیین دادرسی مدنی از سوی دادگاه در رسیدگی به اعتراض شخص ثالث ۸۱
- ۲- لزوم بجز ردن حکم رد مال به معترض ثالث ۸۳
- ۳- موضوع : استرداد خودروی حامل مواد مخدر به معترض ثالث مستلزم نقض حکم مربوط به ضبط آن می باشد ۸۵
- ۴- استرداد خودرو به معترض ثالث به عنوان مستثنیات دین بر خلاف موازین قانونی است ۸۷
- ۵- قرارداد اجاره به شرط تملیک معین انتقال مالکیت است و مانع ضبط خودرو نمی باشد ۸۹
- ۶- مالک منافع خودرو حامل مواد مخدر ضابطه نمی تواند به عنوان معترض ثالث خواهان استرداد خودرو گردد ۹۷
- ۷- ضبط خودروی رهنی حامل مواد مخدر به منزلت تلف حکمی مال مرهونه است ۱۰۱
- ۸- پس از صدور حکم به ضبط اموال مرتکب جرم اموال مذکور بر حکم تلف است ۱۱۰
- ۹- عدم پرداخت بخشی از ثمن خودروی حامل مانع ضبط آن نیست ۱۱۳
- ۱۰- انتقال رسمی مال ضبط شده پس از صدور حکم مبنی بر ضبط مجدد آن موجب حقی برای منتقل الیه بعنوان معترض ثالث نمی گردد ۱۱۵
- ۱۱- انتقال خودرو حامل مواد مخدر به ثالث پس از صدور حکم برائت متهم مانع ضبط مجدد آن به لحاظ اثبات جرم نیست ۱۱۷

۱۲-	اسناد عادی از حیث تاریخ نسبت به اشخاص ثالث قابلیت استناد ندارد	۱۱۹
۱۳-	عدم احراز مالکیت معترض ثالث نسبت به خودرو حامل مواد مخدر ضبط شده	۱۲۱
۱۳-۱	عدم احراز به دلیل عدم مالکیت در زمان توقیف و ضبط خودرو	۱۲۱
۱۴-	موضوع: احراز مالکیت معترض ثالث نسبت به خودرو حامل مواد مخدر	۱۳۲
۱۵-	در ايراد ثمن اموال ضبط شده به نفع معترض ثالث قیمت حین الحاق به باید پرداخت شود نه قیمت روز	۱۳۶
۱۶-	احراز مالکیت نسبت به وجوه مصادره شده از شخص حامل مواد مخدر	۱۴۰
۱۷-	اموال ته‌عیل شده از راه قاچاق مواد مخدر باید به نفع دولت مصادره شود	۱۴۲
۱۸-	خودرو حامل ضبط شده با تصرف ستاد مبارزه با مواد مخدر در اختیار سازمان کاشف قرار میگیرد	۱۴۸
۱۹-	مخفی کردن مواد مخدر در محل و حل آن توسط اتومبیل حمل مواد مخدر محسوب و ضبط خودرو و نفع دولت باقی با موازین قانونی است	۱۵۰
۲۰-	کشف مواد از داخل خودرو متوقف مطابق ماده ۳۰ خودرو را حامل محسوب و مانع ضبط خودرو نیست	۱۵۱
۲۱-	حمل مقدار قابل توجه مواد مخدر عرفاً خودرو را حامل محسوب می‌کند	۱۵۳
۲۲-	به کشف جزئی مواد مخدر از خودرو عرفاً حمل محسوب نمی‌کند	۱۵۸
	تاموجب ضبط خودرو شود	۱۵۸
۱۶۱-	ضمائم	
	قانون مبارزه با مواد مخدر مصوب ۱۳۷۶ با اصلاحات و الحاقات بعدی آن	۱۶۱
	آیین نامه قانون مبارزه با مواد مخدر با آخرین اصلاحات	۱۷۹
	دستور العمل مورخ ۸۸/۱۰/۱۹ صادره از دادستانی کل کشور	۱۹۰
	مواد ۴۱۷ الی ۴۲۵ قانون آیین دادرسی مدنی و نظرات مشورتی آن	۱۹۱

علایم اختصاری

- قانون اساسی ق.ا
قانون مبارزه با مواد مخدر ق.م.م
قانون مجازات اسلامی ق.م.ا
قانون آیین دادرسی کیفری ق.آ.د.ک
قانون آیین دادرسی مدنی ق.آ.د.م
قانون مدنی ق.م
قانون تشکیلات، دگانه ها، عمومی و انقلاب ق.ت.د.ع.ا
آیین نامه قانون مبارزه با مواد مخدر آ.ق.م.م

مقدمه

طبق ماده ۳۲ قانون مبارزه با مواد مخدر مصوب سال ۱۳۷۶ مجمع تشخیص مصلحت نظام با اصلاحات و الحاقات بعدی، احکام اعدامی که به موجب این قانون صادر می‌شود پس از تأیید رئیس دیوان عالی کشور و یا دادستان کل کشور رسمی و لازم الاجراء است. در سایر موارد چنانچه حکم به نظر رئیس دیوان عالی کشور و یا دادستان کل کشور در مظان آن بود که بر خلاف شرع یا قانون است یا آنکه قاضی صادرکننده حکم صالح نیست رئیس دیوان عالی کشور و یا دادستان کل کشور حق تجدیدنظر و نقض حکم را داشته لیکن وجود این حق مانع قاطعیت و لازم الاجراء بودن حکم نبوده است.

وفق مواد ۲۸ و ۳۰ قانون مبارزه با مواد مخدر، کلیه اموالی که از راه قاچاق مواد مخدر تحصیل شده و نیز اموال متعلق به سازمان‌های تروریستی موضوع این قانون در صورت وجود ادله کافی برای مصادره، به نفع دولت ضبط و به موجب اصل ۵۳ قانون اساسی در خصوص اموال دولتی نمی‌باشد. وسائلی که حامل مواد مخدر شناخته می‌شوند به نفع دولت ضبط و با تصویب ستاد مبارزه با مواد مخدر در اختیار سازمان کاشف قرار می‌گیرد. چنانچه حمل مواد مخدر بدون اذن و اطلاع مالک وسیله نقلیه صورت گرفته باشد وسیله نقلیه به مالک آن ضبط می‌شود.

در راستای ضبط و مصادره اموال محکومان مواد مخدر از جمله اموال منقول و غیر منقول، به دلیل تحصیل از راه قاچاق یا حمل و جاسازی مواد مخدر، استفاده برای انبار کردن، تولید یا توزیع مواد یا استعمال آن (مواد ۱۳، ۱۴ قانون الذکر) بعضاً اموال اشخاص ثالث که در اختیار محکومان مواد مخدر می‌باشد مورد ضبط و مصادره قرار می‌گیرد.

برای جلوگیری از تضییع حقوق اشخاص ثالث در پرونده‌های مواد مخدر به موجب قوانین حمایتی مواد ۴۱۷ الی ۴۲۵ قانون آئین دادرسی مدنی، تبصره یک ماده ۲۶

آئین نامه اجرائی قانون مبارزه با مواد مخدر مصوب ۹۱/۲/۱۷ به اشخاص ثالث حق اعتراض اعطاء گردیده است.^۱

طی سالیان متمادی بر اساس قوانین و آیین نامه فوق الاشاره دادیاران، معاونت قضایی و دادستان کل کشور پیرو اعتراض اشخاص ثالث در مقام رسیدگی به عنوان بالاترین مرجع عالی قضایی در کشور، آراء و اظهارنظرهایی از خود به ج گذاشته اند که به عنوان رویه قضایی شناخته می شود.

رویه قضایی اصطلاحی حقوقی و قضایی است که اعتبار آن در قانون اساسی حکمی به اصول ۷۳ و ۱۶۷ قانون اساسی و ناشی از اختیار تفسیری است. رویه قضایی در معنا خاص در جایی بکار می رود که دادگاه های دسته ای از آنها در یکی از مسائل حقوقی، روش یکسانی در پیش گیرند و به اندازه ای آراء راجع به به آن مسئله برآید که بتوان گفت هرگاه دادگاه های یادشده با چنین دشواری روبه رو می شوند همان تصمیم را خواهند گرفت.

دیوان عالی کشور در واقع در مقام ایجاد وحدت رویه قضایی، تفسیر قضایی از قوانین دارد نه تفسیر قانونی هیچ یک از اصوات حتی دادرس مراجع عالی، نمی توانند نظر قضایی خود را بر دادستان مراجع همانند تحمیل و آنان را به پیروی از نظر و رای خود وادارند. پس با توجه به این که دادرسان در استنباط از قانون و رسیدن به نظر قضایی آزاد می باشند، همواره امکان برداشت های گوناگون از نص واحد وجود دارد که پناه چنان واقعیتی، صدور آرای «گوناگون» در موارد «همانند» به ویژه در پرونده های مواد مخدر و موضوعات مرتبط با آن است.

بررسی پرونده ها و رویه قضایی دادستانی کل کشور به عنوان مرجع فوق العاده رسیدگی به اعتراض اشخاص ثالث این نکته را می رساند که، با رویه به تنوع موضوعات اعتراض ثالث در پرونده های مواد مخدر و تفاسیر و برداشت های

۱. لازم به ذکر است تبصره ماده فوق الاشاره به موجب رای شماره ۶۰-۶۱-۶۲ مورخ ۱۳۹۴/۱/۳۱ هیات عمومی دیوان عدالت اداری ابطال شده

متعدد قضایی از موضوع واحد لزوم انتشار آثاری که بتواند به کاهش اشتباهات و یا اطلاع مراجع تالی از نظرات مراجع عالی و آگاهی از رویه قضایی را بهبود بخشد توجیه می‌نماید.

فقدان کتب و منابع در خصوص رویه قضایی اعتراض شخص ثالث نسبت به ضبط و مصادره اموال کشف شده از جرایم مواد مخدر ضرورت انتشار کتاب و مجموعه حاضر را افزایش می‌دهد.

نیاز به پژوهش قضات، حقوقدانان، وکلا و دانشجویان به دانستن رویه قضایی و تفاسیر برداشت‌های متعدد از قانون، عامل دیگری در ضرورت چاپ این اثر حقوقی است.

البته در خصوص رویه قضایی دیوانعالی و دادستانی کل کشور در موضوع مواد مخدر، قبلاً مجموعه‌ای مشتمل بر هشت جلد از جمله توسط مولفین چاپ و منتشر گردیده است لیکن در خصوص اعتراض شخص ثالث تا به حال چنین مجموعه‌ای چاپ و منتشر نگردیده که در نوع خود بی‌نقص و بی‌سابقه است.

همزمانی چاپ این مجموعه با لزوم اجرای قانون جدید آیین دادرسی کیفری، و تأکید ماده ۵۷۰ آن قانون، بر سه ماده ۳۲ قانون اصلاح قانون مبارزه با مواد مخدر شاهد تحول بزرگی در رسیدگی به پرونده‌های مواد مخدر از جمله موضوع اعتراض شخص ثالث و مرجع رسیدگی به آن با توجه به موضوع خواسته که حسب مورد قابل تجدیدی نظر در محاکم تجدید نظر استان و دیوان عالی کشور خواهد بود.

لیکن اجرای قانون جدید، نافی نظرات و تفاسیر قضایی همکاران عالی مقام قضایی نخواهد بود.

از آنجا که تطبیق مقررات حاکم و عموماً حقوق جزا و آیین دادرسی کیفری با قانون مبارزه با مواد مخدر و تعیین شیوه اقدام در خصوص نحوه طرح و بررسی اعتراض اشخاص نسبت به توقیف و ضبط اموال و خودرو امر مشکلی است که نیازمند تجربه و دانش قضایی است و اکثر قضات، حقوقدانان و وکلا آگاهی کافی از آن ندارند، بر آن شدیم تا با ارائه رویه قضایی دادستانی کل کشور در

۱۲) اعتراض ثالث به ضبط و مصادره اموال...

این خصوص راهنمای دست اندرکاران و علاقه مندان باشیم. امید است مورد بهره برداری و مفید فایده باشد.
در انتشار این مجموعه جا دارد از زحمات و تلاشهای بی شائبه جناب آقای شهرام عابدینی تقدیر و تشکر به عمل آید .

تابستان سال ۱۳۹۴

دکتر حسین ذبحی

دکتر علیرضا مظلومی رهنی

www.ketab.ir